

Český jazyk

9. ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

SUPERČTENÁŘI

univerzální soutěž k zlepšování čtenářské gramotnosti, zde na textu

Já vám to řeknu Roberta Fulghuma

vl.znak: UM-ČJ

Superčtenáři/Robert Fulghum: Já vám to řeknu (Ach jo, Odeon1993)

CHARAKTERISTIKA: Univerzální hodina literatury v 9. ročníku. Soutěž, jejímž cílem je procvičit čtenářské strategie (kompetence k řešení problémů), dále rozvíjí zejména kompetence komunikativní (rozumění textu, diskuze, tvorba...), kompetence k řešení problému (různorodost, samostatnost...), kompetence sociální a personální (spolupráce, vytváření atmosféry, prezentování se) i kompetence pracovní (používání materiálu).

Pomůcky: Pracovní texty, pracovní listy s článkem, psací potřeby a balicí papír, event. projektor na promítání textu a úkolů

Postup:

1. třída bude rozdělena podle počtu žáků do 3-7 skupin po 4 nebo 5
2. každý žák si po poradě s ostatními vybere úkol pro sebe (můžou se řídit nadpisy lístečků), úkoly jsou různě bodované, součet rozhoduje o pořadí skupin
3. ten (ti), kdo bude mít za úkol najít hl. myšlenku textu, by měl zároveň (protože jeho práce je nejkratší) pomáhat všem ve skupině, případně zapisovat výsledky, lepit pracovní listy ostatních na společný balicí papír, přikreslit obrázky..., na konci prezentovat práci skupiny (v případě dostatečně velké skupiny nebo skupiny s žákem navíc je tento úkol svěřen dvojici, takováto skupina by měla být pečlivě vybrána protože je ve výhodě)
4. každý jednotlivec dostane text povídky a svůj pracovní list
5. žáci společně prodiskutují, co a jak budou ze své práce prezentovat
6. prezentace
7. společné hodnocení učitele+nezúčastněných žáků přidělením bodů v daném rozmezí
8. vyhlášení výsledků
9. společná práce celé třídy – PŘÍMKA POSTOJŮ, žáci se postaví na pomyslné přímce podle toho, jaké postoje zaujmají k výročkám:
 - textu jsem rozuměl(a)

- s textem souhlasím
 - text se mi líbil
 - práce ve skupině se mi líbila
 - *sami žáci mohou navrhnout jiné tvrzení k vytváření postoje*
- žáci (především v krajních pozicích) jsou vyzýváni, aby sdělili svůj názor, kde a proč stojí, v průběhu objasňování mohou žáci svůj názor změnit a přesunout se na jiné místo.

10. učitel zhodnotí hodinu

JÁ VÁM TO ŘEKNU hned na začátku. Následující se bude točit okolo doutníku. A taky bych vám měl říct, že se o mně ví, že si něco takového občas zapálím, i když si jsem vědom všech dobrých důvodů, proč bych to dělat neměl. Ted' jenom předpokládám, že vy taky občas děláte něco svého, co dělat nemáte, a tak to pochopíte. A mimoto já z toho doutníku měl jenom jednoho čouda. A přece na ten doutník v životě nezapomenu.

Jedno krásné podzimní ráno v San Francisku. Jel jsem tramvajkou z Union Square na začátek Kolumbovy ulice a chtěl jsem se vracet starou italskou čtvrtí Nort Beach. Měl jsem báječnou náladu. Za mnou byl úspěšný týden usilovné práce a ted' jsem měl pár dní pro sebe. A tak jsem šel k Dunhillům a koupil jsem si ten nejfajnovější doutník, co tam měli, abych si ho vykouřil na neméně fajnové procházce.

Jestli náhodou máte rádi doutníky, tak tenhle byl značky Macanduo, silný a tmavý, tlustý jako můj palec a přes patnáct centimetrů dlouhý, prostě pořádný doutník. A jestli doutníky rádi nemáte, tak vám tenhle nejlépe přiblížím takto – kdybyste ho spatřili, nejspíš byste řekli: „Panebože, snad to tady nechceš kouřit?“

Ušel jsem vzdálenost několika bloků a nastala ta pravá chvílka na doutník. S láskou jsem odstranil celofán, promnul jsem doutník, abych se přesvědčil, že je čerstvý, a přidržel si ho u nosu, jestli není vyčichlý. Byl bezvadný. Opřel jsem se o strom, kapesním nožem jsem uřízl konec doutníku a pečlivě jsem doutník zapálil. Zabafal jsem a řekl si nahlas: „Teda TO je ale doutník!“

Náhodou jsem zrovna stál před bistroem. Šálek dobrého espressa by byl tou správnou přísadou k receptu na nezapomenutelné ráno. Opatrně jsem zapálený doutník položil na širokou cihlovou římsu pod oknem bistra a šel jsem si dovnitř objednat. Při čekání u pultu jsem chtěl pohledem z okna zkontrolovat svůj doutník. Byl pryč. Můj doutník byl pryč.

Nechal jsem kávu kávu a spěchal jsem ke dveřím; a zarazil jsem se. Za sklem byl starší pán a výrazem znalce zkoumal můj doutník. S úctou si doutník přiložil pod nos a se zavřenýma očima si přivoněl. Usmál se. Opatrně se rozhlédl na obě strany ulice a potáhl z doutníku. A zase se usmál. Udělal doutníkem děkovné gesto k nebesům a vyrazil ulicí. **KOUŘIL MŮJ DOUTNÍK.** Šel jsem za ním a nevěděl, co dělat. Moc jsem ten doutník chtěl zpátky.

Stařík. Vlasy pepř a sůl, mohutný knír a podobné obočí; měl slušivou čapku přístavního dělníka, bílou košili s dlouhými rukávy, černé kšandy a tmavohnědé kalhoty a boty. Byl malý, zavalitý, vrásčitý a trochu kulhal. Ten stařík se loudal ránem a o mně, který jsem se pokradmu plížil pár metrů za ním, vůbec nevěděl.

Ital. Zřejmě z první přistěhovalecké generace. Stejně jako přátelé, jež navštívil, aby jim vyličil tu parádní příhodu s doutníkem, kterou mu osud toho krásného dne přichystal. Absolvoval jsem prohlídku staré italské čtvrti North Beach, jaké bych se nikdy nenadál. Bylo to přímo autentické. Obchod se špagetami, stánek s ovocem, železářství, pekařství a místní kněz. Muž na každé zastávce velebil doutník, své štěstí a ten krásný den. Každý kamarád si mohl dát šluka. Prodavač ovoce doutník promnul a potvrdil, že je čerstvý. Pekař si dal čoudy dva a prohlásil, že doutník je „*primo, primo*“. Kněz doutníku žertovně požehnal.

Stařík zahnul ke krocketovým hřištím na sever od Ghirardeliho náměstí, a když tam přišel, zopakoval svým kamarádům to obřadné vzývání doutníku a štěstí, které ho potkalo. Z doutníku už teď zbýval jen malý špaček. Když při hře přišla řada na mého staříka, se zjevnou lítostí zameditoval nad koncem doutníku. Nehodil ho na zem a nezašlápl, jak bych to udělal já. Ne. Důstojně přešel k záhonu, pod keříkem růží vyhloubil jamku, uložil nedopalek doutníku k odpočinku, zahrnul jej hlínou a rukou hrobeček uhladil. Postavil se, zvednutím čapky vzdal poctu, usmál se a vrátil se ke hře.

Ten starý pán ho sice vykouřil, ale já jsem žádný doutník nikdy líp nevychutnal. Pokud hezká vzpomínka je to největší bohatství, pak je ten doutník ještě stále můj, nebo ne? Pořád je to ten nejlepší doutník, jaký jsem kdy neměl.

Pracovní listy:

MODERÁTOR, NEJVYŠŠÍ POMOCNÍK

- 1) Vypiš z textu nejzdařilejší větný úsek nebo maximálně jednu větu a pojmenuj třeba i nezávisle na vybrané části vlastními slovy hl. myšlenku textu.

Následně pomáhej ostatním s jejich úkoly, nalep jejich výsledky na společný balicí papír, doplň obrázky, připrav se na prezentaci práce skupiny.

Tvoje možné body: 0-4

SPISOVATEL

- 2) A) Polož tužku na papír a piš svým tempem souvislý text/věty, co tě napadá k danému tématu.
B) Neplánuj si dopředu, co a jak budeš psát, prostě pořád piš. Tužka musí být stále v pohybu.
C) Nevracej se k tomu, co máš napsané, neopravuj chyby.
D) Piš po celý stanovený čas 3 minut a stále usilovně mysl na dané téma, piš např.: „Co mám psát, když mě nic nenapadá, jak mám pokračovat...“

Tvoje možné body: 0-10

BÁSNÍK HNIDOPICH

- 3) Doplň následující část textu o detaily, nové nápady tak, aby mohl i nadále zůstat na stejném místě v povídce, nezměnil původní význam. Text si můžeš rozstříhat a doplnit, nebo přepsat celý.

Doporučené doplnění:

- barvy, zvuky, další smyslové vjemy
- vnitřní hlas hlavního hrdiny
- epizodní postava(y)....

Náhodou jsem zrovna stál před bistroem. Šálek dobrého espressa by byl tou správnou přísadou k receptu na nezapomenutelné ráno. Opatrně jsem zapálený doutník položil na širokou cihlovou římsu pod oknem bistra a šel jsem si dovnitř objednat. Při čekání u pultu jsem chtěl pohledem z okna zkontrolovat svůj doutník. Byl pryč. Můj doutník byl pryč.

Tvoje možné body: 0-8

MISTR ZKRATKY

4) Napiš 2 PĚTILÍSTKY na téma DOUTNÍK jeden bude doslovně o libovolném doutníku, druhý o této povídce.

1. řádek – zde napiš nejlépe 1 slovo, podstatné jméno vyjadřující název námětu téma (zde DOUTNÍK)
2. řádek – zde napiš 2 slova, přídavná jména vyjadřující jaký je 1. řádek
3. řádek – zde napiš 3 slova, slovesa vyjadřující děj, co dělá 1. řádek
4. řádek – zde napiš 4 slova větu, souvislé vyjádření o 1. řádku
5. řádek – zde napiš 1 slovo/sousloví, které bude synonymem, nebo slovem nadřazeným, nebo pointou, metaforou, podstatou 1. řádku

Schéma pětilístku:

NÁZEV, TÉMA		
PŘÍDAVNÉ JMÉNO		PŘÍDAVNÉ JMÉNO
SLOVESO	SLOVESO	SLOVESO
SOUVISLÉ VYJÁDŘENÍ O ČTYŘECH SLOVECH		
PODSTATNÉ JMÉNO (SYNONYMUM)		

Tvoje možné body: 0-6
